

Koroška včeraj, danes, jutri

ŠPORTNI DAN MALO DRUGAČE

Mentorji: Aktiv geografije in zgodovine

Ravne na Koroškem, junij 2016

1 UVOD

Vsako jesen, ko se približuje prvi športni dan, smo pred dilemo, kam peljati dijake. Športni pedagogi postavijo kriterije, ki so za večino dijakov preveč zahtevni. Odločili smo se narediti kompromis in na željo dijakov raziskali nekaj poti ter jih geografsko in zgodovinsko opisali. Ob tem smo spoznali, da velika večina dijakov ne pozna okolja, treh dolin (Mežiške, Mislinjske, Dravske), iz katerih prihajajo njihovi sošolci. Z naslednjim šolskim letom bomo pričeli uvajati tematski jesenski športni dan. Namen tega je, da bi vsak dijak naše gimnazije, v času šolanja, opravil pohod na eno izmed območij v Mežiški dolini.

2 POTEK DELA

Dijaki 1. a, 2. a, 2. c, 3. c in 3. d so pri pouku s pomočjo spleta in literature raziskali geografske in zgodovinske značilnosti izbranih poti ter jih predstavili v razredu sošolcem. Iz prispevkov bomo oblikovali brošuro kot pripomoček za organizacijo jesenskih športnih dni. Učitelji bomo za dijake pripravili učne liste.

2.1 PRIMERI POTI

»KOTULSKI ŠPRANCIR«

Našo pot bomo začeli v osrčju vasi Kotlje, ob kipu Dečka s solzicami.

Od tam se bomo podali k baročni cerkvi Sv. Marjete, o kateri na Koroškem kroži legenda, ki pravi, da sta pred davnimi časi Sv. Marjeta in Sv. Ožbalt skupaj potovala po Koroški in iskala cerkev, v kateri sta bila določena za patrona. Sv. Marjeta je bila določena za cerkev v Črni, Sv. Ožbalt pa za cerkev v Kotljah. Toda v Kotljah je Marjeto pičila kača in je morala tu ostati, Ožbalt pa je odpotoval naprej v Črno in postal patron tamkajšnje cerkve. Ob pokopališču se nahaja spomenik vsem padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja iz leta 1943.

Pot nas bo nato ponesla na Šratnek, kjer stoji cerkev Sv. Mohorja in Fortunata.

Na križišču zavijemo proti Prežihovini, kjer se nam odpre prelep razgled na Kotlje. Tam si ogledamo spomenik kotuljskega pisatelja Prežihovega Voranca in "Prežihovo bajto" – spominski muzej pisatelja. Prežihov Voranc (Lovro Kuhar) je bil slovenski pisatelj in politik, ki je ustvarjal v obdobju socialnega realizma. Pod njegovim peresom so nastala dela, kot so Solzice, Doberdob in Boj na požiralniku.

Naša naslednja postojanka je Ivarčko jezero, rekreacijski raj ob vznožju Uršlje gore, na 645 metrih nadmorske višine. Ob vročih poletnih popoldnevih je to idealen kraj za kopanje in druženje, ob vsakem času pa je neokrnjena narava prava paša za oči.

Po ogledu Ivarčkega jezera se podamo na le nekaj sto metrov oddaljeno "Lovsko kočo", kjer se okrepčamo s tradicionalnimi koroškimi dobrotami.

Z gozdne ceste se vrnemo na regionalno, ki nas pripelje do Rimskega vrelca, nekdanje rimljanske postojanke. Kdor žeje ni potešil na Lovski koči, jo bo lahko tukaj. Tik ob nekdanjem zdravilišču se namreč nahaja izvir mineralne, "kiseve" vode. Ta je bila nekoč ena najbolj cenjenih mineralnih vod in za domačine do danes ni izgubila svoje vrednosti.

Pot nas ponese po Podgori do "Kotnikove bajte" – rojstne hiše Prežihovega Voranca, v katero je vzdana spominska plošča pisatelju.

V neposredni bližini se nahaja "Pekel", o katerem je pisal Prežih v črtici Solzice.

Pot zaključimo v središču Kotelj.

VIRI

<http://static.panoramio.com/photos/original/58140660.jpg>

http://www.slovenia.info/pictures/TB_attractions/1/2005/cerkev_sv.Mohorja_in_Fortunata_LTIS_53609.jpg

http://www.mojaobcina.si/img/1/H_MAX_1024x768/1_dsc01824.jpg

<http://static.panoramio.com/photos/large/2767840.jpg>

<http://www.kpm.si/modules/catalog/products/prezihovabajta.jpg>

<http://www.kotlje.si/wp-content/uploads/2013/02/ivarcko-jezero.jpg>

<https://3.bp.blogspot.com/-dY-LS5SHlh/Vve7c8V7gDI/AAAAAAAAAMrk/QNKjoPMNI5MsmeVegv1IVM-BN0M74YPIg/s1600/lvarcko1.jpg>

Ana Gregor, Lena Knez, Nika Podvinski Ema Štern; 2. c

PREŽIHOVA POT

KJE? Na Preškem vrhu nad Kotljami.

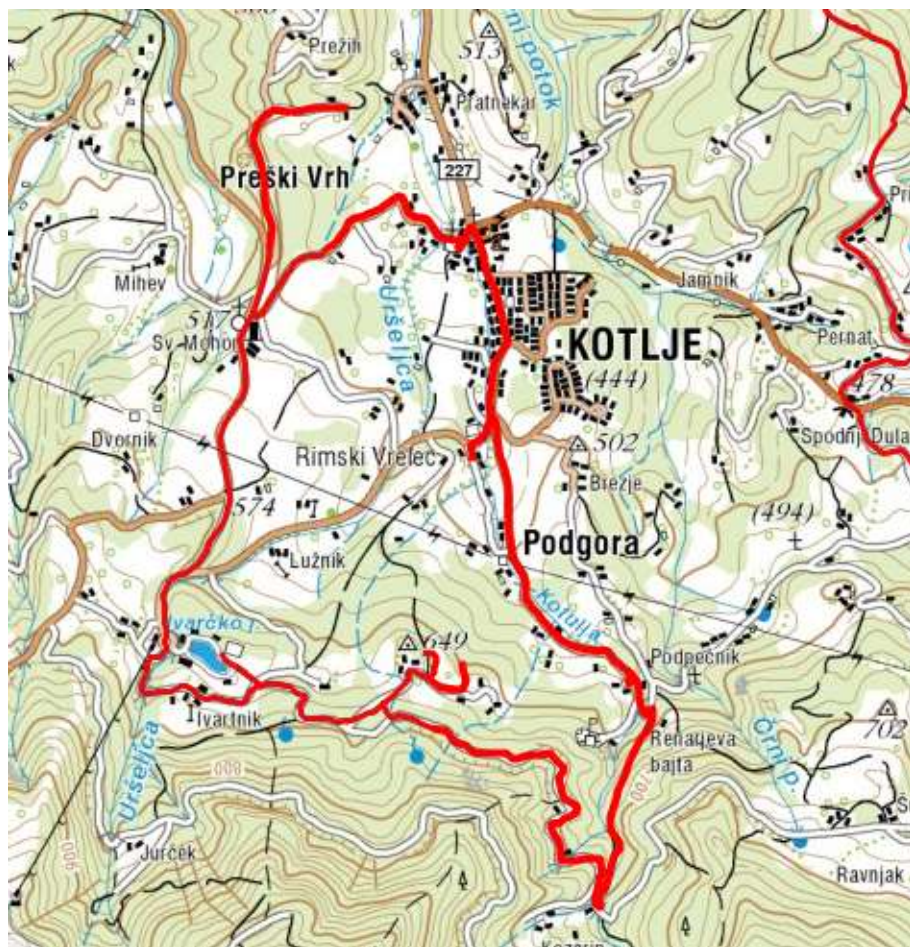
KAM? Iz središča Kotelj proti Rinskemu vrelcu, Kotnikovi bajti do Kogla in nazaj do Rinskega vrelca, proti Ivarčkemu jezeru in do Prežihove bajte.

KOLIKO ČASA? Približno 4 ure.

OPIS POTI

Prežihova pot je pohodniška pot, posvečena slovenskemu pisatelju Lovru Kuharju, in predstavlja kraje, ki so povezani s ključnimi točkami v življenju Prežihovega Voranca. Skupna dolžina poti znaša približno 14 kilometrov.

Pot se prične v centru Kotelj, pri bronastem kipu Pobiča s solzicami, ki ga je oblikoval akademski kipar Stojan Batič (gre za motiv iz črtice Solzice). Pot se nadaljuje proti Rinskemu vrelcu, ki leži ob vznožju Uršlje gore. Tam je bilo nekoč zelo priljubljeno letovišče, poznano po hotuljski slatini. Pri Rinskem vrelcu je nekaj spominskih obeležij: reliefna podoba v spomin na rimsko cesto Celeia–Virunum, spomska plošča o nacističnih grozotah, v bližnjem gozdu pa spomenik mučenim in pobitim žrtvam iz časa, ko je bil Rimski vrelc policijska postojanka med 2. svetovno vojno.

Naslednja točka na poti je Kotnikova bajta v Podgori, kjer se je 10. avgusta 1893 rodil Prežihov Voranc in tam živel le nekaj mesecev. Na mestu Vorančeve rojstne hiše stoji danes obnovljena hiša, na kateri je vzdana spomska plošča.

Pot pelje naprej nekaj časa po makadamski cesti, potem se nadaljuje skozi gozd, ob slikoviti podobi hudournika, do Kozarnika, kjer je v bližini, nad cesto, Tonijeva bajta. Tu je bil dom Vorančevega deda. Desno od Kozarnika pelje pot po makadamski cesti naprej proti Kóglu. Sredi poti se odcepi steza desno v gozd in ko ga prečkate, se

pred vami pokaže Kógel. Tukaj se najprej odpravite po makadamski cesti proti Peklu, znani globeli iz Prežihovih črtic, kjer je Voranc pasel in od koder je materi prinesel dehtečih solzic. Iz Pekla pelje najprej makadamska in potem travnata pot nazaj, proti Kóglu, k mogočnim lipam. Od tod je Prežih opazoval požar, ki je zajel Kotlje.

S Kogla se po isti poti vrnemo do Rimskega vrelca in nadaljujemo pot proti Ivarčkemu jezeru, nad katerim je kmetija Ivartnik, ki jo je Prežih v romanu Jamnica poimenoval Bunk. Pot pelje okoli jezera in do križišča, kjer se stikata makadamska in asfaltna cesta. Od tam gremo naravnost po makadamski cesti in pot nas vodi na Šratnek, kjer se pred nami odpre čudovit pogled na Kotlje, Brdinje in Preški vrh.

Na Šratneku nas pot vodi mimo ostankov gradu Šratnek, nekoliko nižje pa stoji gotska cerkev sv. Mohorja in Fortunata z baročno prezidavo. Cerkev stoji na »Turških šancah«, obrambnih okopih, ki so jih ljudje v času turških bojev zgradili v obrambne namene. Turške šance so speljane iz Podgore, mimo Šratneka, čez Preški vrh in k javorniški graščini.

Od tu nas pelje pot proti Preškemu vrhu, kjer stoji Prežihova bajta. To je značilna koroška stavba malega kmeta (bajtlerja), ki nas s svojo notranjostjo spominja na značilno okolje Prežihove mladosti. Bajta je prislonjena ob sončno reber Preškega vrha, od koder je lep razgled na Kotlje in vso hotuljsko kotlino na vzhodni in košato Uršljo goro na južni strani. Skupaj s hlevom predstavlja bajta vzporedni tip kmečkega doma. Tik nad Prežihovo bajto stoji nad nekdanjim ajdovim strniščem bronast Prežihov spomenik, delo akademskega kiparja Stojana Batiča.

Potem pelje pot nazaj, mimo spomenika po cesti in naprej proti Kotljam, mimo kmetije Zdovc, do pokopališča, kjer je ob cerkvi sv. Marjete Vorančev grob. Ob njem so nagrobni spomeniki Kuharjevih. Od tu je samo še nekaj korakov do centra, do Pobiča s solzicami, kjer se pot zaključi in znova prične.

AVTORJI: Zala Kokol, Danaja Zavec, 2. a

Viri: https://sl.wikipedia.org/wiki/Pre%C5%BEihova_pot

http://www.prezih.net/prezihovaustanova/index.php?site=vsebine_all&kat=4120&parent=0

3. ZAKLJUČEK

Dijaki in učitelji smo se veliko naučili, najtežji del, pohode in končno oblikovanje brošure, bomo končali jeseni.